Algoritmer og datastrukturer

Introduktion til kurset

Rolf Fagerberg

Forår 2024

Hvem er vi?

Underviser:

- Rolf Fagerberg, Institut for Matematik og Datalogi (IMADA)
  Forskningsområde: algoritmer og datastrukturer

Deltagere:

- BA i Datalogi (2. sem.)
- BA i Kunstig Intelligens (2. sem.)
- BA i Software Engineering (4. sem.)
- BA i Matematik-Økonomi (4. sem.)
- BA i Anvendt Matematik (4. sem.)
- BA sidefag i Datalogi (6. sem.)
- KA profil i Data Science (2./8. sem.)

Stor diversitet: forskellige semestre i uddannelsen, forskellige mængder af programmering og af matematiske fag på uddannelsen.

Tre (fire) kurser i ét

DM507/DS814:
- Algoritmer og datastrukturer (7.5 ETCS)
- Programmeringsprojekt i tre dele (2.5 ETCS)
- Skriftlig MC eksamen (3 timer)

DM578:
- Algoritmer og datastrukturer (7.5 ETCS)
- Skriftlig MC eksamen (3 timer)

SE4-DMAD:
- Algoritmer og datastrukturer (7.5 ETCS)
- Diskret matematik (2.5 ETCS)
- Skriftlig MC eksamen (3 timer og 3 kvarter)

Diskret matematik har separate forelæsninger (Lene Monrad Favrholdt) og øvelsestimer. Mandage 10-12 i ca. ti uger.

Der er et ITS-kursusrum for DM507/DM578/DS814 og et ITS-kursusrum for SE4-DMAD.

Kursets format (DM507/DS814)

Forudsætninger:

Programmering i Python (eller Java), lidt matematisk modenhed

Format:

Forelæsninger (f-timer). Rolf Fagerberg.
Opgaveregning (e-timer). Instruktor.
Arbejde selv og i studiegrupper.

Eksamenform:

Skriftlig eksamen (juni), 7.5 ECTS:

Multiple-choice (med bøger, noter, computer). Karakter efter 7-skala. Mål: check af kendskab til stoffet. [NB: reeksamen er mundtlig.]

Projekt undervejs, 2.5 ECTS, Python:

I tre dele. Karakter B/IB. Skal ikke bestås for at gå til skriftlig eksamen. Mål: træne overførsel af stoffet til praksis (programmering).

Kursets format (DM578)

Forudsætninger:

Programmering i Python eller Java, lidt matematisk modenhed

Format:

Forelæsninger (f-timer). Rolf Fagerberg.
Opgaveregning (e-timer). Instruktor.
Arbejde selv og i studiegrupper.

Eksamenform:

Skriftlig eksamen (juni), 7.5 ECTS:

> Multiple-choice (med bøger, noter, computer). Karakter efter 7-skala. Mål: check af kendskab til stoffet. [NB: reeksamen er mundtlig.]

Kursets format (SE4-DMAD)

Forudsætninger:

Programmering i Java (eller Python), lidt matematisk modenhed

Format:

Forelæsninger (f-timer). Rolf Fagerberg.
Opgaveregning (e-timer). Instruktor.
Arbejde selv og i studiegrupper.

Eksamenform:

Skriftlig eksamen (juni), 10 ECTS:

> Multiple-choice (med bøger, noter, computer). Karakter efter 7-skala. Mål: check af kendskab til stoffet. [NB: reeksamen er mundtlig.]

Materialer i algoritmer og datastrukturer

Lærebog:

Cormen, Leiserson, Rivest, Stein:
Introduction to Algorithms, 4th edition, 2022.

(Jeg vil også angive læsestof og opgaver ud fra 3rd edition.)

Andet læremateriale på kursets webside:

Slides fra forelæsninger
Links til videoer
Opgaver til øvelsestimer
Tidligere eksamenssæt
Projektet

Stoffet findes i fuld detalje i *fire* udgaver: lærebog, slides, video af forelæser, video af andre. Brug de dele, som virker bedst for dig (gerne flere dele).

Forventet arbejdsindsats (DM507/DS814)

- Skim stof før forelæsning: 0,5 timer $\Leftarrow$ mindst vigtig
- Forelæsning: 2 timer
- Læs stof efter forelæsning: 1,5 timer
- Opgaveregning (hjemme): 3 timer $\Leftarrow$ mest vigtig
- Opgaveregning (klasse): 2 timer $\Leftarrow$ mest vigtig

Ovenstående i gennemsnit 1.5 gang per uge over 14 uger. Dertil følgende én gang:

- Projektet: 15+15+25 timer
- Eksamenslæsning: 40 timer
- Spørgetime og eksamen: 6 timer

I alt: $14 \cdot 1.5 \cdot 9 + 55 + 40 + 6 = 290$ timer

10 ECTS $= 1/6$ årsværk $= 1650/6$ timer $= 275$ timer

Forventet arbejdsindsats (DM578)

- Skim stof før forelæsning: 0,5 timer $\Leftarrow$ mindst vigtig
- Forelæsning: 2 timer
- Læs stof efter forelæsning: 1,5 timer
- Opgaveregning (hjemme): 3 timer $\Leftarrow$ mest vigtig
- Opgaveregning (klasse): 2 timer $\Leftarrow$ mest vigtig

Ovenstående i gennemsnit 1.5 per uge over 14 uger. Dertil følgende én gang:

- Eksamenslæsning: 40 timer
- Spørgetime og eksamen: 6 timer

I alt: $14 \cdot 1.5 \cdot 9 + 40 + 6 = 235$ timer

7.5 ECTS $= 1/8$ årsværk $= 1650/8$ timer $= 206$ timer

Forventet arbejdsindsats (SE4-DMAD)

- Skim stof før forelæsning: 0,5 timer $\Leftarrow$ mindst vigtig
- Forelæsning: 2 timer
- Læs stof efter forelæsning: 1,5 timer
- Opgaveregning (hjemme): 3 timer $\Leftarrow$ mest vigtig
- Opgaveregning (klasse): 2 timer $\Leftarrow$ mest vigtig

Ovenstående i gennemsnit 1.5 per uge over 14 uger (Rolf) og 0.5 gang per uge over 10 uger (Lene). Dertil følgende én gang:

- Eksamenslæsning: 40 timer
- Spørgetime og eksamen: 6 timer

I alt: $(14 \cdot 1.5 + 10 \cdot 0.5) \cdot 9 + 40 + 6 = 280$ timer

10 ECTS $= 1/6$ årsværk $= 1650/6$ timer $= 275$ timer

Kursets formål og plads i det store billede

Generelt mål i IT: Få en computer til at udføre en opgave.

Relaterede spørgsmål:

- Hvordan skrives programmer?
  Programmering, programmeringssprog, software engineering.
- Hvordan skal programmet løse opgaven? $\Leftarrow$ DM507
  Algoritmer og datastrukturer, databasesystemer, lineær algebra med anvendelser, data mining og machine learning.
- (Hvor godt) er det overhovedet muligt at løse opgaven?
  Nedre grænser, kompleksitet, beregnelighed.
- Hvordan fungerer maskinen der udfører opgaven?
  Baggrundsviden om computerarkitektur og operativsystemer.

Fokus: *Hvordan* skal programmet løse opgaven?

Algoritme = løsningsmetode.

Tilpas præcist skrevet ned: tegning, tekst, pseudo-kode,...

Datastruktur = data + effektive operationer herpå.

Forskellige datastrukturer gemmer forskellige typer data og/eller tilbyder forskellige operationer. Har stor anvendelse som delelement i algoritmer.

Relevante handlinger for en programmeringsopgave:

1. Opfind en algoritme som løser opgaven.
2. Sammenlign flere algoritmer som løser opgaven.
3. Hvad er den bedste algoritme som løser opgaven?

Udvikling og vurdering af algoritmer

Punkt 1 Opfind en algoritme som løser opgaven: Kræver ideer, erfaring, og en værktøjskasse af kendte algoritmer og generelle algoritmeudviklingsmetoder. Vurdere korrekthed af algoritme: ved analyse eller ved implementation/afprøvning?

Punkt 2 Sammenlign flere algoritmer som løser opgaven: Kræver definition af hvad er kvalitet. Sammenligning: ved analyse eller implementation/afprøvning?

Analyse: Giver høj sikkerhed for korrekthed af metoden/idéen. Sparer implementationsarbejde. Sammenligning upåvirket af: maskine, sprog, programmør, konkrete input. Afprøvning: fanger implementationsfejl, belyser andre/flere ting end analysen.

Punkt 3 Hvad er den bedste algoritme som løser opgaven? Kan *kun* afklares med analyse.

Udvikling og vurdering af algoritmer

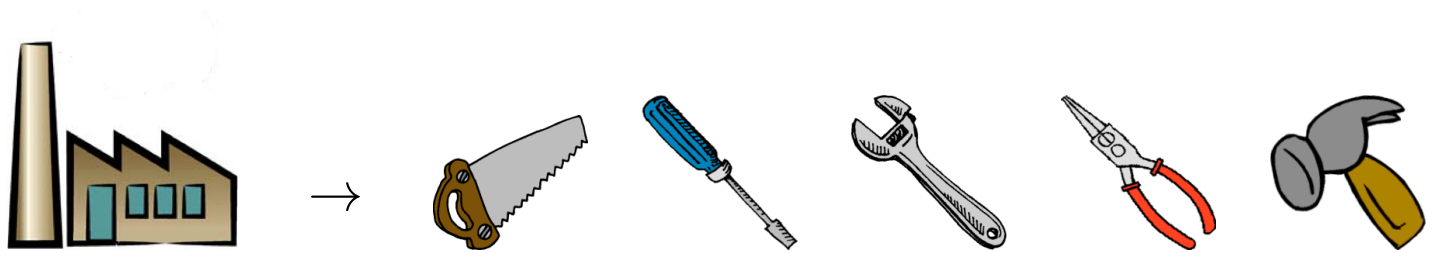
DM507/DM578/DS814/SE4-DMAD vil have mest fokus på analyse, lidt mindre på implementation og afprøvning.

I alle byggefag analyserer og planlægger man før man bygger (tænk f.eks. storebæltsbro). Din fremtidige chef vil forlange det!

Målsætning for kurset

DM507 giver dig en værktøjskasse af algoritmer for fundamentale opgaver, samt metoder til at udvikle og analysere nye algoritmer og varianter af eksisterende.

Målsætning for kurset

Øvelser og programmeringsprojekter øger din forståelse for værktøjerne og træner dig i brug af værktøjskassen.

Undervejs begejstres du måske også over smarte og elegante ideer i algoritmer og analyser.

Konkret indhold af kurset

Algoritmer:

- Analyse af algoritmer: korrekthed og køretid (værktøj)
- Del og hersk algoritmer (algoritmemetode)
- Grådige algoritmer (algoritmemetode)
- Dynamisk programmering (algoritmemetode)
- Konkrete algoritmer for sortering, graf-problemer (BFS, DFS, korteste veje, udspændende træer,...), fil-komprimering, multiplikation af matricer,...

Datastrukturer:

- Ordbøger (søgetræer og hashing)
- Prioritetskøer (heaps)
- Disjunkte mængder